

Aalborg plus 10- Västerås stad

Lägesredovisning 2007

VÄSTERÅS STAD

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	3
1 INLEDNING	4
1.2 BAKGRUND	4
2 NULÄGESREDOVISNINGEN	4
1 Styrning och förvaltning	4
2 Lokal styrning i riktning mot hållbarhet	5
3 Gemensamma naturliga nyttigheter	7
4 Ansvarsfulla konsumtionsmönster och val av livsstil	10
5 Planering och stadsbyggnad	12
6 Bättre framkomlighet, mindre trafik	14
7 Lokala hälsofrämjande insatser	16
8 Livskraftig och hållbar lokalekonomi	18
9 Jämlikhet och social rättvisa	19
10 Lokalt till globalt	21

Sammanfattning

Arbetet med att sammanställa denna lägesrapport startade under hösten 2006. Arbetsgruppen har dels gått igenom gällande program och policys för att kunna jämföra uppsatta mål med det arbete som gjorts inom ramen för samtliga åtaganden i Aalborgdeklarationen. Rapporten får en form av basrapport som kommer att följas av avstämningar vart femte år. En styrgrupp på stadsledningskontoret har i samverkan med 15 kontaktpersoner spridda i olika förvaltningar och kommunala bolag arbetat med punkterna i deklarationen. Den värdering som gjorts får ses dels som en uppföljning av redan existerande mål och dels som en uppskattad värdering av måluppfyllelsen. Västerås stad har en politisk ambition att förbättra sig inom samtliga delområden och arbetar långsiktigt för att uppfylla hållbarhets-kriterierna. Sammanfattningsvis kan vi peka på några områden där vi ligger relativt långt framme såsom avfall, biogas och kulturarv. Inom andra områden behöver vi stärka vårt framtida arbete avsevärt. Framförallt måste vi bli bättre på att engagera medborgarna i framtidsfrågor såsom demokratisk delaktighet och intresse för närmiljöfrågor, utanförskapet ska minska och tryggheten öka.

1 Inledning

Aalborgdeklarationen har sin historiska bakgrund i tidigare viktiga milstolpar. Den egentliga starten var vid toppmötet i Rio 1992, som följdes av flera viktiga politiska strategiska beslut. Lissabonstrategin, "från deklaration till handling" är det Europeiska initiativet för en hållbar utveckling som sedermera konkretiserades i danska Aalborg 2004. Staden Aalborg har det officiella uppdraget att hålla ihop arbetet samt sprida information, bland annat via den officiella hemsidan www.aalborgplus10.dk.

I ett första skede skall kommunerna beskriva i en lägesrapport hur långt man kommit i att förverkliga deklarationens 50 åtaganden. Efter att kommunernas lägesrapport har presenterats, skall ett lokalt målprocessarbete komma igång under 2007 för att förbättra insatserna på respektive område. Flera nordiska och baltiska städer har bildat ett gemensamt nordiskt/baltiskt nätverk. Inom nätverket skall det arbetas fram indikatorer för att lättare kunna arbeta med jämförelsestudier kommunerna emellan. Detta arbete har påbörjats under 2006.

1.2 Bakgrund

Kommunfullmäktige i Västerås stad beslutade den 2 februari 2006 att Västerås stad skulle ansluta sig till Aalborg-åtagandena. Dessa åtaganden består av tio övergripande åtaganden för hållbar stadsutveckling:

1. Styrning och förvaltning
2. Lokal styrning i riktning mot hållbarhet
3. Naturliga gemensamma nyttigheter
4. Ansvarsfulla konsumtionsmönster och val av livsstil
5. Planering och stadsbyggnad
6. Bättre framkomlighet, mindre trafik
7. Lokala hälsofrämjande insatser
8. Livskraftig och hållbar lokalekonomi
9. Jämlikhet och social rättvisa
10. Lokalt till globalt

Genom kommunfullmäktiges beslut att ansluta sig till åtagandena innebär det för Västerås stads del att vi:

- stödjer Aalborgdeklarationen
- stödjer Aalborgåtagandena
- förbinder oss att inom 12 månader från kommunfullmäktiges underskrift ta fram en integrerad lägesbeskrivning enligt Aalborgåtagandena som en utgångspunkt för vår målformuleringsprocess.
- förbinder oss att inleda en målformuleringsprocess med brett lokalt deltagande som införlivar en eventuell Lokal Agenda 21 eller någon annan form av lokalt handlingsprogram för hållbarhet och som beaktar resultaten av vår lägesbeskrivning.

- förbinder oss att prioritera våra uppgifter, i syfte att verka för de tio åtagandena.
- förbinder oss att ställa upp individuella delmål inom 24 månader från datumet för vår underskrift, med beaktande av bilagan till Aalborgåtagandena som inspirationskälla, och ange tidsramar kopplade till delmålen som är lämpade för att kunna påvisa framstegen mot att uppnå våra åtaganden.
- förbinder oss att hålla en regelbunden Aalborguppföljning av våra framgångar tillgänglig för medborgarna.
- förbinder oss att regelbundet lämna information om våra delmål och våra framsteg till Europeiska städernas kampanj för en hållbar stadsutveckling och, genom detta samarbete, att granska framstegen och lära av varandra.

2 Nulägesredovisningen

Lägesredovisningen har tagits fram genom ett brett deltagande av tjänstemän från Västerås stads förvaltningar och bolag. Lägesredovisningen är genomgång av vad som övergripande har gjorts och pågår samt planeras inom respektive åtagande. De femtio olika Aalborgåtagandena har bedömts översiktligt utifrån en skala i fyra nivåer:

- 1 = Påbörjat
- 2 = Kommit en bit på väg
- 3 = Kommit en bra bit på väg
- 4 = I mål eller nästan i mål

1 Styrning och förvaltning

Vi åtar oss att vitalisera våra beslutsprocesser genom ökad deltagardemokrati.

Vi kommer därför att arbeta för att:

1.1 vidareutveckla en gemensam långsiktig vision för en hållbar kommun.

I dokumentet Västerås Mälarstaden, som är den gemensamma visionen fram till 2013 har i många mål nåtts, varför ett nytt arbete med en målbild/vision fram till 2025 skall börja arbetas fram under 2007. Anslaget är att arbetet skall ha många involverade; politiker, tjänstemän, medborgare, näringsliv och föreningar. Hållbarhetsfrågorna blir viktiga i det nya målbildsarbetet. För det mer konkreta arbetet tar de förtroendevalda fram en strategisk plan som gäller under innevarande mandatperiod. I framtagandet av detta styrdokument involveras inte medborgarna.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

1.2 bygga upp deltagande och kapacitet för hållbar utveckling i lokalsamhället och i den kommunala förvaltningen.

I staden pågår ett intensivt arbete som rör demokratiutveckling och medborgarengagemang. För att involvera medborgare som i dagsläget inte är så aktiva har kontakter knutits med föreningar med annan etnisk bakgrund. För att skapa möjligheter och intresse för att engagera sig i lokalsamhället informerar Västerås stad varje vecka i en gratistidning till alla stadens hushåll. Dessutom abonnerar staden på en sida i lokaltidningen en dag varje månad. Information sprids också via ett nyhetsbrev på arabiska och lätt svenska. Nyhetsbrevet publiceras av ett privat företag och finansieras delvis av projektmedel. Kommunstyrelsen har beslutat att genomföra en hållbarhetsundersökning för att belysa hur medborgarna ser på hållbarhetsfrågor och beskriva vilka frågor som uppfattas som viktigast.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

1.3 inbjuda alla delar av lokalsamhället att delta på ett effektivt sätt i beslutsfattande.

Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga och sänds ut via lokal-tevenätet. Det finns vidare beslut på att delar av alla nämnd- och styrelsesammanträden skall hållas öppna för allmänheten, utom i frågor som rör enskilda personer och andra sekretessärenden. Individ- och familjenämnden, nämnden för funktionshindrade, äldrenämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och utbildningsnämnden har infört frågestund för allmänheten i samband med nämndsammanträdena. En utveckling av medborgardialogen har politiskt beslutats och skall framförallt ske tillsammans med en politisk referensgrupp till kommunstyrelsen, "demokratigruppen" som består av två politiker från partier representerade i kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens tjänstemannastöd i processen att vidareutveckla demokratifrågorna i staden.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

1.4 att göra våra beslut öppna och transparenta med tydligt ansvar.

Samtliga beslut av allmänt intresse är idag offentliga och anslås och offentliggörs på olika sätt, bland annat via kommunens hemsida. Kallelser och dagordning finns att läsa på hemsidan där frågor av särskilt intresse för allmänheten lyfts fram. Offentligheten är en stark princip och lagmässigt reglerad i våra verksamheter.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

1.5 samarbeta effektivt och i partnerskap med angränsade kommuner, andra städer och andra nivåer i samhällsorganisationen.

Västerås stad har en stark tradition av att medverka i nätverk. Mälardalsrådet, "Partnerskap för hållbar välfärdsutveckling", Baltic Sea Cycling, Cities Against Drugs, nätverk för barnkonventionen och Aalborgnätverket är några nätverk som Västerås stad deltar aktivt i. Vidare finns det samverkan med närliggande kommuner i form av hamnbolaget Köping-Västerås, kommunalt räddningstjänstförbund mellan tre kommuner. På ett mer övergripande plan sker aktiv samverkan mellan olika statliga myndigheter såsom Försäkringskassa, Arbetsförmedling, Länsarbetsnämnd, och på länsnivå Landstinget med flera. Inom detta område sker det en ständig utveckling för att förbättra och förstärka olika samarbetsformer. Vi ingår också i ett nationellt nätverk för kommuner och landsting för att utveckla medborgardialogen och demokratiutvecklingen.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

2 Lokal styrning i riktning mot hållbarhet

Vi åtar oss att genomföra effektiva ledningsrutiner från formulering via genomförande till utvärdering.

Vi kommer därför att arbeta för att:

2.1 stärka Lokal Agenda 21 eller andra lokala processer för hållbarhet och få dem att genomsyra kommunernas kärnverksamheter.

Att stärka medborgarna i det lokala Agenda 21 arbetet sker inom flera områden. Exempel på dessa är inom avfalls- och energiområdet, folkhälsa och demokrati. Medborgarna ges också möjligheter att påverka vår planering (översiktsplanering samt detaljplanering) och detta sker i varierande grad.

Under senare år har Västerås stads information till allmänheten minskat. Det gäller främst aktiviteter som "I stan utan min bil" och Världsmiljödagen. Västerås stad är medlem i Agenda 21 förbundet där hållbarhetsfrågorna lyfts upp kontinuerligt. Detta har hittills skett i första hand genom tidningen Gröna Draken som ges ut till samtliga hushåll i länet fyra gånger per år. Agenda 21 förbundet bedriver även olika projekt; exempelvis inom kemikalieområdet. Detta projekt förstärks under det kommande året. Agenda 21 förbundet har också tagit initiativ till att starta ett långsiktigt arbete, i nära samarbete med kommuner, medborgare, statliga myndigheter med flera som innebär att Västmanlands län skall vara fossilfritt 2015.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

2.2 skapa en integrerad styrning för hållbarhet som bygger på försiktighetsprincipen och tar hänsyn till EU:s temainriktade strategi för stadsmiljön.

I Västerås stads miljöprogram finns förutom miljöpolicyprinciper och utgångspunkter som utgör grunden i det förhållningssätt vi har i Västerås stads miljöarbete. Principerna skall tillämpas vid beslutsfattande och i de processer som är viktiga för hållbar ekologisk utveckling.

Vad gäller försiktighetsprincipen skall vi aktivt ta miljöhänsyn genom att balansera nyttan mot skadan och vid eventuell osäkerhet avstå från aktiviteter eller beslut vars miljökonsekvenser vi inte kan överblicka eller saknar kunskap om.

EU lyfter upp att det finns många miljöproblem inom stadsmiljön och ger ett par exempel på detta; dålig luft, buller och trafikstockningar, främst inom storstäderna. Men de framför att städerna också är en ekonomisk motor i samhället. Städernas attraktionsvärde är en nyckelfaktor för genomförande av Lissabonstrategin; EU:s strategi för att skapa tillväxt och sysselsättning. Förbättrad stadsmiljö är ett prioriterat område för den Europeiska kommissionen.

Hur Västerås stad skall bli långsiktigt hållbart och främst då våra centrala delar - stadskärnan - finns redovisat i flera dokument och planer som har olika långt tidsperspektiv. Förutom det arbete som nu påbörjas med Aalborgätagandet som sträcker sig 50-100 år framåt och är kopplat till Agenda 21, det 21:a århundradet har vi stadens vision; Målbild Västerås, som sträcker sig till 2033. Ett arbete har påbörjats för att ta fram en ny vision för Västerås. I översiktsplanen för Västerås samt i flera detaljplaner regleras våra strategier för att uppnå en hållbar stadsmiljö och där luftkvaliteten samt bullersituationen intar en central plats i planeringen.

Att minska trafikens negativa konsekvenser för vår miljö och hälsa är ett prioriterat område för Västerås stad. Det finns dock olika motstående intressen som måste vägas mot varandra för att sammantaget nå en hållbar stadsmiljö. Det är viktigt att följa och aktivt tillämpa nya rön. För att nå en hållbar stadskärna måste medborgarna ges information och kunskap och möjlighet till delaktighet i planeringsprocessen.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

2.3 ställa upp mål och tidsplaner inom ramen för Aalborgåtagandet och tillämpa den särskilda Aalborguppföljningen.

Västerås stad har genom att underteckna Aalborgåtagandet förbundit sig att följa samtliga åtagande som detta innehåller. Västerås stad har för avsikt att snarast under 2007 påbörja arbetet med att systematisera och sammanföra de mål som redan finns inom Västerås stad och i enlighet med åtagandet.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

2.4 se till att hållbarhetsfrågorna intar en central plats i stadens beslutsprocesser och att resursfördelningen bygger på starka och breda hållbarhetskriterier.

I Västerås stads miljöprogram lyfts tre framgångsfaktorer fram i arbetet med att bygga ett hållbart Västerås. En av dessa tre är hur vi hanterar våra beslut samt beslutsprocesser. Vår största indirekta påverkan är konsekvenserna av de beslut som fattas i dag. Det är av största vikt att så många konsekvenser som möjligt lyfts fram och belyses så att de beslut som skall fattas vilar på en säker grund. Det finns i dag olika planeringsverktyg och vissa används i vårt planarbete, exempelvis miljökonsekvensbeskrivningar.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

2.5 samarbeta med europeiska städers kampanj för hållbar stadsutveckling och dess nätverk för att följa upp och utvärdera de framsteg vi gör mot våra delmål för hållbarhet.

Västerås stad har deltagit i EU:s årliga aktivitet "I stan utan min bil". Tyvärr saknades resurser för att genomföra denna aktivitet 2006. Det är viktigt att sådana aktiviteter ses som en del i en långsiktig strategi inom trafikområdet. Trafikantveckan blir då en del i det vardagliga arbetet men med en större fokusering under en viss period under året. Västerås stad deltar i olika nätverk och har utbyte främst inom EU.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

3 Gemensamma naturliga nyttigheter

Vi åtar oss att ta vårt fulla ansvar för att skydda, bevara och säkra en rättvis tillgång till naturliga gemensamma nyttigheter.

Vi kommer därför att arbeta i alla delar av vårt lokalsamhälle för att:

3.1 minska konsumtionen av primäre energi och öka andelen förnyelsebara energikällor.

I förslaget till Energiplan har följande strategier utformats utifrån miljöprogrammets inriktningsmål. Västerås stad ska i sin planering sträva efter en sådan utformning och lokalisering av bostäder, arbetsplatser och service att förutsättningar skapas för en effektiv energitillförsel och energianvändning.

- Fjärrvärme skall så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt användas som uppvärmningsform.

- Val av bränsle vid om- och utbyggnad av kraftvärmeverket skall baseras på vid beslutstillfället aktuella förutsättningar.

- Västerås stad skall främja introduktionen av ny miljövänlig teknik och verka för att byggprojekt av experimentell och innovativ karaktär genomförs.

- Västerås stad skall inom sina egna verksamheter genomföra energieffektiviseringar som kan generera miljövinster med godtagbara ekonomiska konsekvenser.

- Västerås stad skall aktivt arbeta med information och rådgivning i energifrågor för allmänhet, näringsliv och organisationer.

- Västerås stad skall verka för att direktverkande el, elpanna eller fossila bränslen som uppvärmningsform inte används.

Vidare föreslås effektmål där önskade effekter, tidplaner, åtgärder och ansvar redovisas.

Växtkraftprojektet, en unik biogasanläggning som bygger på ett kretsloppskoncept mellan stad och land, har uppförts. Kommuninvånarnas insatser med utsortering av bioavfall ger underlag för att framställa biogas som används som fordonsgas och rötrest som förbättrar lantbrukarnas jord. Genom projektet vinner man en utmärkt behandlingslösning för organiskt avfall, för att undvika deponering. Biogasen ersätter diesel och bensin i trafiken och utsläpp till luft av växthusgaser, övergödande och försurande ämnen minskas.

Strategiska planen

I den strategiska planen för åren 2002-2006 finns mål som berör energiområdet och som följs upp årligen av kommunfullmäktige. I strategiska planen anges tre framgångsfaktorer:

- Att kommunen prioriterar klimatfrågorna i det interna miljöarbetet och i den externa samverkan och påverkan gentemot allmänhet och företag i Västerås.
- Att kommunen antar en energiplan.
- Att kommunen projekterar för en ny biobränslepanna i Kraftvärmeverket.

För kommande mandatperiod som sträcker sig till 2010 kommer en ny strategisk plan att antas. Denna plan kommer även att innefatta 2011.

Översiktsplan

Översiktsplanen för Västerås tätort ger vägledning för den framtida planeringen. I denna framhålls att livskvalitet och hållbarhet är de övergripande målen i planeringen. En utveckling i riktning mot ett hållbart Västerås omfattar såväl den ekologiska som ekonomiska, sociala och kulturella aspekten på byggande.

Miljöprogram

I miljöprogrammet konkretiseras målsättningarna inom energiområdet. Västerås stad understryker sin roll som miljöföredöme och åtar sig att aktivt verka för att minska energiförbrukningen och öka effektiviteten genom att sprida information och kunskap om klimatfrågan bland annat genom ökad energi- och konsumentrådgivning till allmänhet och företag. Västerås stad ska utforma strategier inom energiområdet med åtgärdsförslag och prioriteringar inom ramen för energiplaneringen.

Miljöpolicy

I miljöpolicyen finns flera åtaganden som har bäring på energiområdet.

Avfallsplan

Enligt ett av inriktningsmålen i avfallsplanen skall möjligheterna till avfallsförbränning utredas.

Energirådgivning

Västerås stad bedriver energirådgivning, som till stor del är finansierad av Energimyndigheten. Det finns ingen särskild inriktning för energirådgivningen i Västerås stad utan det är Energimyndighetens generella riktlinjer som är utgångspunkten för verksamheten.

Lokala investeringsprogram

År 2000 beviljade Naturvårdsverket statligt bidrag på 142

miljoner kronor för att snabba på omställningen till ett hållbart samhälle. Bidraget var ett så kallat LIP-bidrag (= Lokalt investeringsprogram). Samtliga projekt i programmet skall slutredovisas under första kvartalet 2007. Flera projekt berör energisektorn; bland annat biobränslehantering, omhändertagande av bioaskor, alternativa energikällor i samband med renovering av skolor och energibesparande åtgärder inom gatunätet (gatubelysning och signalanläggningar). Projekt Växtkraft (ett biogasprojekt) är det enskilt största projektet i investeringsprogrammet.

Miljöledning

Inom stadens interna miljöarbete följs stadens energiförbrukning upp kontinuerligt. Olika åtgärder som minskar den totala energiförbrukningen sker kontinuerligt.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

3.2 förbättra vattenkvaliteten, spara vatten och använda vatten mer effektivt.

Enligt miljöprogrammet skall en vattenplan tas fram som underlag för att skapa en helhetsbild av vattensituationen och möjliggöra en minskad miljöbelastning på Mälaren och öka vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag. Inriktningsmålet i miljöprogrammet lyder: "Sjöar och grundvattentillgångar ska skyddas och bevaras så att den framtida vattenförsörjningen tryggas". För att detta skall uppnås krävs minskad miljöbelastning på Mälaren, förbättrad kvalitet i sjöar, vattendrag och grundvattentillgångar, en miljöanpassning av jord- och skogsbruk och parkvård samt att vi minskar brytningen av naturgrus.

Mälaren är vår råvattentäkt vars vatten filtreras genom Badelundaåsen och blir så småningom dricksvatten. Mälaren är också mottagare av det vatten vi använt, som renas och kontrolleras och blir användbart på nytt. Eftersom Mälaren är både källan och mottagaren av vårt vatten finns det många aktiviteter i Västerås som påverkar vattenkvaliteten. Näringsläckage av bland annat fosfor från enskilda avlopp samt jord- och skogsbruket gör att Mälaren påverkas negativt.

Västerås stad deltar aktivt i Mälarens Vattenvårdsförbund. Förbundet bildades 1998 för att bland annat få till stånd en bredare samverkan kring Mälarens miljöövervakning. Medlemmar är länsstyrelser och landsting, företag, vattenförbund statliga verk samt intresseorganisationer. Förbundet har beslutat om ett antal mål som har sin bäring i de centrala miljömålen samt den problembild som just finns för Mälaren. Mål, åtgärder samt hur uppföljningen skall gå till redovisas för följande områden: jordbruket, kommu-

nala anläggningar, enskilda avlopp, industrianläggningar, fiske, friluftsliv, fartygstrafik, småbåtar, farliga ämnen samt särskilda mål för skydd av ytvatten och dricksvatten.

Västerås stad har genom sina olika roller som myndighet, planerare, verksamhetsutövare och som informatör/inspiratör ett stort ansvar och möjligheter att vårda och skydda vattnet. Arbetet med att skydda ytvatten samt grundvatten kommer att få ökad aktualitet genom EU's vattendirektiv som har implementerats i svensk lagstiftning. Här kommer kommunerna att ha en viktig uppgift. Dricksvattnet kontrolleras genom egenkontroll av huvudmannen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har ansvaret för myndighetstillsynen. Vattenprover tas i Mälaren då särskilt vid badplatserna. Badvattnet håller en hög standard. Under vissa tider på året uppträder dock stora mängder av gröna alger vilket är ett mått på att sjön är påverkad av näringsämnen. Även Mälarenergi gör inom ramen för sitt ansvar egna provtagningar och undersökningar.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

3.3 främja och öka den biologiska mångfalden och utvidga och vårda utpekade naturområden och grönområden.

”Vi ska aktivt och långsiktigt arbeta för att stärka och bevara Västerås natur- och kulturtillgångar” står det att läsa i stadens miljöprogram. Till översiktsplanen för tätorten finns en grönstrukturplan bifogad som visar Västerås stads ambitioner.

I Västerås finns många områden som är värdefulla ur natur-, kultur- och friluftssynpunkt. För närvarande pågår ett arbete med att ta fram en natur- och kulturplan som beräknas vara klar för beslut utgången av 2007. Handlingsplanen skall dra upp riktlinjer för hur staden ska kunna utveckla, skydda bevara och återskapa de värdefulla natur- och kulturmiljöerna. Samtidigt pågår ett arbete med att undersöka möjligheterna att inrätta ett naturum, ett informationscentrum för västmanländsk natur och kultur samt Mälarens ekologi.

Genom statliga bidrag har flera olika projekt kommit till stånd. Förslag på hur Trådarängarna ska kunna utformas och nyttjas finns framtagna. Trådarängarna är ett fågel-eldorado i direkt anslutning till området Gäddeholm. Inventeringar av både fågelfaunan, växtfloran och insekter har inventerats.

Anundshög, som är ett av Sveriges mest omfattande fornlämningsområde, upprustas och görs mer tillgängligt och attraktivt för såväl västeråsare som turister. Här finns många vackra stigar och promenadvägar i historiskt och

biologiskt intressant miljö. Kultur- och friluftsliv förenas på ett intressant sätt.

Lägesbedömning i nivå 2 (kommit en bit på väg)

3.4 förbättra jordkvaliteten, bevara ekologiskt produktiv mark och främja ett hållbart jord- och skogsbruk.

Västerås stad har en så kallad Grön skogsbruksplan, vilket innebär att naturvårdshänsyn är särskilt uppmärksam i den skogliga planeringen. Syftet med en sådan plan är att nå en bättre balans mellan produktion och naturvård. Staden har avsatt cirka 16 % av skogsinnehavet för olika naturvårdsändamål, undantaget reservaten. Stadens skogar är miljöcertifierade, vilket är en garanti för att staden uppfyller höga krav på miljöanpassning i skogsbruket.

Stadens skogar inom tätorten, de så kallade stadsdelsskogarna, hyser en stor biologisk mångfald. Inventeringar har gjorts i skogarna och de ger en bra bild av fågellivet, blomprakten, svampfloran och groddjursförekomsten i stadens närmaste skogar.

Med ekonomiskt bidrag från EU:s LIFE-pengar och stöd från kommunen har länsstyrelsen gjort kraftfulla insatser för att ytterligare höja värdet för fågellivet i Asköviken. Vid stadens naturskola i Asköviken har flera tusen elever från förskolan, skolan till gymnasiet lärt sig om naturens förutsättningar i Mälardalen men framförallt inom Asköviksområdet.

Under senare år har andelen av staden ägd mark som odlas ekologiskt minskat.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

3.5 förbättra luftkvaliteten.

Inomhusluften har successivt förbättrats i stadens skolor genom ett omfattande program med förbättrad kvalitet på ventilationen i lokalerna. Syftet är bland annat att motverka allergi hos barnen.

I ett av inriktningsmålen i miljöprogrammet under fokusområde ”Bebyggd miljö” framgår att ”västeråsaren ska kunna leva i en säker och hälsosam bebyggelsemiljö med frisk luft, ljudnivåer och radonhalter under nationella riktvärden och strålningsnivåer som inte är skadliga”.

Västerås stad har genom Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen utfört miljöövervakning under många år. Mätningar har gjorts dels med en fast station dels med en

mobil station. Den mobila mätstationen togs ur bruk 2004. Den fasta stationen är placerad på Stadshusets tak och den mäter kontinuerligt svaveldioxid, kväveoxider och ozon. Mätning av partiklar (PM 10) sker kontinuerligt genom en mätare placerad vid Punkthuset.

På uppdrag av Västerås stad har SLB-analys i Stockholm utfört en kartläggning av kvävedioxid- och partikelhalter (PM 10) i Västerås. Resultaten skall jämföras med miljö kvalitetsnormerna. Mät rapporten är daterad december 2006. Beräkningarna av kväveoxid visar att miljö kvalitetsnormen för dygnsmedelvärden inte överskrids någonstans i kommunen. Beräkningarna av PM 10 visar att miljö kvalitetsnormens dygnsmedelvärde inte överskrids förutom på den mest trafikerade sträckan på E 18. Mätningarna visar också att under 2005 var svaveldioxidhalten, kvävedioxidhalten samt halten marknära ozon låga.

En arbetsgrupp med representanter från förvaltningar och bolag är tillsatt för att ge förslag på ambitionsnivå samt organisation för luftövervakningen. Ett förslag beräknas föreligga under 2007. En översyn av den befintliga emissionsdatabasen planeras.

Utbildningsdagar har genomförts för medarbetare inom Västerås stad för att öka kunskapen och medvetenheten inom miljöområdet.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

4 Ansvarfulla konsumtionsmönster och val av livsstil

Vi ätar oss att anta och underlätta en klok och effektiv resursanvändning och att främja hållbar konsumtion och produktion.

Vi kommer därför att arbeta i alla delar av vårt lokalsamhälle för att:

4.1 undvika och minska avfall, och öka återanvändning och återvinning.

Västerås ligger långt framme inom återanvändning och återvinning. År 2003 återvanns 64 % av hushållsavfallet och målet för 2009 är 75 %. Avfallsplanen för år 2005-2009 har som mål att minska avfallets mängd och farlighet. Planen bygger vidare på den gamla avfallsplanen från 1993 som var startskottet för ett systemskifte med förändringar som till exempel utsortering av bioavfall, byggande av Återbruk och en mängd informationsinsatser.

VafabMiljö AB ansvarar för att avfallet i regionen tas om hand och återvinns på ett riktigt sätt. Företag kan få hjälp

med rådgivning, transport och mellanlagring av farligt avfall. Vid Återbruken sorterar invånarna en stor del av hushållens grovavfall och lämnar elektronikskrot, farligt avfall med mera. Tillgängligheten och servicegraden är god på stadens återbruk och under 2006 hade återbruken 725 000 besök. Landets högsta insamlingsresultat av farligt avfall redovisades.

Två exempel på åtgärder som bidrar till ökad återvinning och återanvändning är Mimers utbyggnad av hushållsnära källsortering samt Teknik- och idrottsförvaltningens asfaltåtervinning. På ett av Återbruken i Västerås bedrivs ett projekt där hushållen kan lämna in föremål som istället för att bli avfall tas om hand av frivilligorganisationerna (till exempel Myrorna, Brödet och fiskarna). Föremålen kan således återanvändas vilket direkt bidrar till att undvika uppkomsten av avfall.

Ett framgångsrikt skolinformationsarbete drivs av Vafab-Miljö AB och Mälarenergi gemensamt. Under 2006 var 4 000 elever involverade.

Ett område som vi kan förbättra är hur vi undviker att avfall uppkommer. Det vill säga att tänka efter före, att göra rätt val redan vid inköp för att minska mängden avfall.

Lägesbedömning: nivå 4 (i mål eller nästan i mål)

4.2 hantera och behandla avfall i överensstämmelse med bästa tillgängliga kunskap.

VafabMiljö AB ansvarar för att avfallet i regionen tas om hand och återvinns på ett riktigt sätt. Företag kan få hjälp med rådgivning, transport och mellanlagring av farligt avfall.

Växtkraft är ett projekt där bioavfall från hushåll och restauranger rötas tillsammans med vallgrödor från lantbrukare och fettavskiljarslam från storkök. Vid processen bildas biogas som kan användas som ett miljöanpassat fordonsbränsle. Det uppkommer också en restprodukt, ett biogödsel, som lantbrukarna kan lägga tillbaka på åkrarna som ekologisk gödning. Genom projektet skapas ett kretslopp av energi och växtnäring.

Lägesbedömning: nivå 4 (i mål eller nästan i mål)

4.3 undvika onödig energikonsumtion och förbättra energieffektiviteten hos slutanvändaren.

Under våren 2007 kommer en ny Energiplan att antas av kommunfullmäktige. Miljöprogrammets inriktningsmål

ligger till grund för Energiplanens effektmål. Några viktiga strategier i energiplanen är val av energikällor, att minska energiförbrukningen och att effektivisera användningen av både el och värme. Vidare lyfts även behovet av ökad energirådgivning både till allmänhet, näringsliv samt organisationer. Västerås stad med dess förvaltningar skall vara en katalysator i detta arbete.

Den kommunala energirådgivningen har till uppgift att ge råd om åtgärder som minskar användningen av el för uppvärmning, effektiviserar elsystemet och ökar andelen el och värme från förnybara energikällor. Målgrupp är hushåll, småföretag och lokala organisationer. Även det kommunala energibolaget Mälarenergi ger råd om hur hushåll och företag kan spara energi.

Förbättringar inom energiområdet sker kontinuerligt i flera av de kommunala bolagen och förvaltningarna som arbetar kontinuerligt med att minska och effektivisera energianvändningen i sina byggnader. Exempel på detta kan vara installation av vattenbesparande armaturer, energisnåla vitvaror och belysningsarmaturer samt montering av termostatventiler. Men det kan också vara installation av effektivare utrustning i värmecentraler, styrning och övervakning av byggnaders värme- och ventilationsbehov samt individuell mätning av värme och varmvatten. Andra åtgärder är vindsisolering, byte av fönster och byte av gatubelysning.

Kommunfullmäktige har sedan 2002 årligen följt energianvändningen i stadens verksamheter genom den strategiska planen som redovisar utvecklingen av både el samt värmeanvändning i stadens lokaler. Målet var att minska energianvändningen i kommunens egna lokaler med 2 %, vilket först uppnåddes redan under 2003 men sedan har energianvändningen åter ökat. En ny strategisk plan skall tas fram för den nya mandatperioden år 2006-2010 och målet kommer då att revideras.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

4.4 bedriva hållbar upphandling.

Västerås stad är en viktig aktör i samhället för att driva på utvecklingen av hållbar produktion och konsumtion. Storleken på inköpen är ett sätt att skapa efterfrågan på miljömärkta, organiska¹⁾ och etiska produkter. Det är därför viktigt att vi bedriver en hållbar upphandling. I dagsläget

¹⁾Organiska livsmedel måste produceras enligt vissa principer som tar särskild hänsyn till miljön. Detta innebär att kemiska gödselmedel inte får användas vid framställning av organiska råvaror. Producerade organiska produkter så som sylt, innehåller inga artificiella sötningsmedel eller smak essenser och andelen tillsatser är mindre än vid fabriksstillverkning.

är vi svaga på att få in hållbarhetsperspektiv i upphandlingen. Upphandlingspolicyn är under omarbetning och en upphandlingsstrateg har anställts från och med februari 2007 för att utveckla upphandlingen. Upphandlingspolicyn och handlingsplanen för upphandling beräknas att behandlas politiskt under maj månad. Till policyn skall även nya riktlinjer utformas.

Förslaget till ny upphandlingspolicy anger att Västerås stad med bolag skall verka för en god livsmiljö och långsiktigt hållbar utveckling. Detta genom att så långt som möjligt välja varor, tjänster och entreprenader som är miljöanpassade både avseende på den yttre miljön och också arbetsmiljön. I möjligaste mån skall social hänsyn beaktas vid alla upphandlingar.

I november 2006 genomfördes en utbildning i miljöanpassad upphandling tillsammans med Svenska Miljöstyrningsrådet som ett steg i arbetet med miljöanpassad/hållbar upphandling i Västerås stad. Mål för hållbar eller ekologisk upphandling saknas.

Lägesbedömning: nivå 1 (påbörjat)

4.5 aktivt främja hållbar produktion och konsumtion, särskilt av miljömärkta, organiska och etiska produkter samt "rättvis handel"-produkter.

Västerås stad är en viktig aktör i samhället för att driva på utvecklingen av hållbar produktion och konsumtion. Storleken på inköpen är ett sätt att skapa efterfrågan på miljömärkta, organiska och etiska produkter med mera. Det är därför viktigt att vi bedriver en hållbar upphandling. I dagsläget är vi svaga på att få in hållbarhetsperspektiv i upphandlingen. Upphandlingspolicyn är under omarbetning och en upphandlingsstrateg har anställts från och med februari 2007 för att utveckla upphandlingen. Upphandlingspolicyn och handlingsplanen för upphandling beräknas att behandlas politiskt under maj månad. Till policyn skall även nya riktlinjer utformas. I november 2006 genomfördes en utbildning i miljöanpassad upphandling tillsammans med Svenska Miljöstyrningsrådet som ett första steg i arbetet med miljöanpassad/hållbar upphandling i Västerås stad.

Genom Västerås stads riktlinjer för tjänsteresor ställs krav på vilka fordon som skall köpas in. När Västerås stad köper in/hyr/leasar bilar skall i första hand bilar som drivs med förnyelsebart bränsle, till exempel biogas eller etanol prioriteras.

I november 2006 gick Konsumentnämnden samman med Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Miljö- och Konsu-

mentnämnden bildades. Miljö- och Konsumentnämnden för fram, stödjer och samordnar konsumentintressena i Västerås och verkar för att stärka konsumenternas ställning på marknaden. Dessutom finns Konsument Västerås vars verksamhet omfattar bland annat rådgivning i konsumentfrågor, information om konsumenträtt, hushållsekonomi, energi- och miljöfrågor med konsumentaspekter.

Lägesbedömning: nivå 1 (påbörjat)

5 planering och stadsbyggnad

Vi åtar oss att till förmån för alla ge stadsplanering och stadsbyggnad en strategisk roll i arbetet med miljö- och hälsofrågor och med sociala, ekonomiska och kulturella frågor.

5.1 återanvända och revitalisera övergivna och utsatta områden.

Västerås har en historia som gammal industriort med flera stora produktionsfabriker. ASEA, numera ABB, har haft många stora fabrikslokaler i delar av centrala staden. Svenska Metallverken var ett annat stort företag med produktionsfabriker centralt. ABB har lokaliserat sina kvarvarande produktionsanläggningar i utkanten av staden och gamla industri- och kontorslokaler har omvandlats till Teknikbyn som innehåller flera små och medelstora företag, framförallt inom know-how segmentet. I andra före detta industrifastigheter centralt finns numera både bostäder, kontor och servicenäringar. Andra exempel på återanvändning av industrimark är byggandet av bostäder på Lillåudden och centrala strandzonen, detta har krävt kraftfulla insatser av marksanering efter tidigare industrier som bland annat använt kreosot. I Översiktsplanen finns det tydligt angivet att staden skall förtätas inåt.

Revitaliseringar görs på olika sätt inom vissa bostadsområden. På Råby har centrum förstärkts och förnyats med ett allaktivitetshus och väl utbyggd offentlig service, nya bostadshus och upprustning av den yttre miljön. Liknande satsningar pågår i Pettersberg. Ytterligare projekt planeras i några av stadsdelarna.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

5.2 undvika stadsutbredning genom att uppnå lämpliga bebyggelsestätheter i staden och genom att prioritera tidigare använd mark inom stadens gränser framför oexploaterad mark i stadens utkanter.

"Bygg staden inåt" är en av fem strategier som skall genomgå planeringen i Västerås enligt översiktsplanen för utveckling av Västerås tätort, som antogs av kommunfullmäktige i november 2004. För att möta den förväntade befolknings-

utvecklingen behövs det under den närmaste tioårsperioden cirka 8 000 nya bostäder. Två tredjedelar av dessa planeras komma till som ny bebyggelse inom den redan byggda staden. I stadens centrala delar har gamla industriområden blivit tillgängliga genom att verksamheter flyttat eller förändrats. De omvandlas nu till nya stadsdelar med i första hand bostäder, men också arbetsplatser. Stadens viktigaste förnyelseområde är Centrala Mälarstranden. Här har en fördjupad översiktsplan som medger cirka 2 800 bostäder antagits under 2004. En första etapp med 200 lägenheter på Lillåudden har färdigställts och detaljplanearbete pågår för ytterligare cirka 1 000 lägenheter. Utöver detta har närmare 1 000 lägenheter färdigställts inom förnyelseområdena Öster Mälarstrand och Östra Hamnen. Inom stadsdelen Östermalm har detaljplaner för cirka 800 nya bostäder i de gamla industrikvarteren tagits fram och byggande pågår.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

5.3 se till att ha en blandning av olika användningar och verksamheter i byggnader och bebyggelse med en bra balans mellan arbete, bostäder och service och med en prioritering av bostäder i stadens centrala delar.

Inriktningen i översiktsplanen för utveckling av Västerås tätort är att mångfald eftersträvas. Boende, arbete, service och nöje skall blandas i mångsidiga stadsdelar, liksom olika boendeformer, hustyper och upplåtelseformer. Bland annat nämns behovet av ett tillskott av flerbostadshus i stadens centrala delar.

Dessa principer tillämpas generellt vid ny planering;

- funktionsblandning på övergripande stadsdelnivå i till exempel planen för Centrala Mälarstranden, med den första etappen av Öster Mälarstrand som ett bra exempel.
- på detaljplanenivå tillåta flera användningssätt inom respektive kvarter och byggnad.
- vid förnyelse av stadsdelar eftersträvas en blandning av boendeformer och upplåtelseformer, med exemplen på Råby centrum och i Skiljebo.
- bostadsprojekt i den centrala staden, som Östermalm, vid Herrgårdskolan, i kv. Loke (radhus på Gallerian) och i kv. Kleopatra.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

5.4 se till att vårt urbana kulturarv bevaras, upprustas och används/återanvänds på ett lämpligt sätt.

Västerås stadsbebyggelse är i hög grad en produkt av 1900-talets arkitektur- och planeringsideal. Det urbana kulturarvet i Västerås är en sällsynt god exponent för moder-

nismen och dess samhällsbyggnadsideal. I en särskild utredning tillhörande Översiktsplan för Västerås har denna epoks bebyggelsemiljöer lyfts fram och riktlinjer för byggande och planering inom de värdefulla bebyggelsemiljöerna har lagts fast. Riktlinjerna innehåller också anvisningar för återanvändning av de värdefulla bebyggelsemiljöerna under hänsynstagande till områdenas särskilda och definierade värden.

För de centrala kulturhistoriskt värdefulla industrikvarteren utarbetas nya detaljplaner som medger återanvändning samtidigt som de kulturhistoriska värdena bevaras och tas till vara och ger kvarteren ett symbolladdat mervärde.

Vallby Friluftsmuseum är exempel på en park med bevarande av byggnader från tidigare epoker kopplat till museiverksamhet, hantverk och friluftsverksamhet. Friluftsmuseet är också kopplat till ett nationellt genbanksprogram vars syfte är att bevara gamla arter. För Västerås del gäller det lokala fruktsorter, kaniner, höns och får.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

5.5 Tillämpa krav för hållbar stadsbyggande och byggande och främja arkitektur och byggnadsteknik av hög klass.

Västerås har som stad förändrats och anpassats till nya behov genom århundradena, vilket varit särskilt utmärkande för det 20:e århundradet. Staden har visat sig vara hållbar och robust inför ändrade och nya förutsättningar.

Översiktsplanen för Västerås bygger vidare på och utvecklar den historiskt manifesterade hållbarheten, ekologisk, ekonomisk, social och kulturell, som en grundval inför framtiden. De fyra strategierna bryts ner och konkretiseras i program och detaljerade planer på stadsdels-, områdes- eller kvartersnivå.

Västerås stad har sedan 1993 delat ut ett årligt byggnadspris med det uttalade syftet att främja och uppmuntra god byggnadskonst och arkitektur.

I förslaget till ny energiplan kommer satsning på lågenergi-hus vara ett prioriterat område.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

6 Bättre framkomlighet, mindre trafik

Vi är medvetna om det ömsesidiga beroendet mellan transporter, hälsa och miljö, och vi åtar oss att starkt främja hållbara alternativ för framkomlighet

Ambitionen i Västerås stads trafikplanering är att minska trafikens negativa miljö- och hälsopåverkan och anpassa den fysiska planeringen till omgivningens estetiska värden samt skapa tillgänglighet och trygghet inom transportsystemet.

Västerås är en stad med goda förutsättningar för såväl privata resor som yrkesmässiga transporter. Det finns ett väl utbyggt och gent gång- och cykelvägnät med många planskilda korsningar och ett väl utbyggt och yttäckande busslinjenät. Men trots dessa goda förutsättningar krävs omfattande åtgärder om ambitionen är att skapa ett långsiktigt hållbart transportsystem.

Översiktsplanens övergripande mål är livskvalitet och ett bärkraftigt och hållbart Västerås som fungerar bra ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt. I översiktsplanen beskrivs en ny syn på trafiken vilket innebär en helhetssyn på bebyggelse och trafikplanering och att alla trafikanters behov av god miljö, tillgänglighet och trafiksäkerhet skall tillgodoses. Följande mål har formulerats i Västerås Trafikplan för perioden 2004-2013:

- Tillgänglighet, säkerhet och närhet för alla
- Attraktiv gång-, cykel- och kollektivtrafik
- Tillräckligt hög transportkvalitet för näringslivet
- Minskad andel biltrafik av det totala transportarbetet
- Vacker och funktionell gestaltning av gaturummet

Vi kommer därför arbeta för att:

6.1 minska behovet av privata motorfordon och främja attraktiva alternativ som är tillgängliga för alla.

Olika åtgärder föreslås för att förverkliga den nya synen på trafiken. Ett exempel är cykelnätet som skall utvecklas så att det blir möjligt att nå olika målpunkter i staden. Målpunkter är inte bara områden där många invånare arbetar utan också fritidsanläggningar, strövområden och handelsområden. Även busslinjenätet skall utvecklas. För att bryta trenden med minskat kollektivtrafikresande och försöka få den mer effektiv och attraktiv utvecklas ett system med två typer av stadslinjer; stomlinjer och övriga stadslinjer. Dessutom anges i översiktsplanen att det är möjligt att inrätta särskilda arbetsplatslinjer mellan vissa bostads- och arbetsområden.

Olika kampanjer och projekt har bedrivits för att öka cyklandet. I Västerås stads Lokala investeringsprogram

ingår projektet "Cykla Västerås" med delprojekten Rådgivning och folkbildning, Fordons- och trafikantservice, Infrastruktur med flera. Några konkreta åtgärder under åren 2000-2004 var Cykelambassadörer, Cykla till jobbet kampanj, 15 km nya cykelvägar och 11 nya cykelpassager, fler cykelparkeringar samt bättre drift och underhåll av cykelvägar både sommar- och vintertid.

Västerås är en av flera medverkande städer i projektet Baltic Sea Cycling där målet är att öka städernas attraktivitet och att öka framkomligheten i städerna genom att stimulera cykelåkningen. I Västerås drivs ett delprojekt som handlar om att utveckla möjligheten att cykla med gods och passagerare.

Kollektivtrafiken har anpassats för att tilltala fler målgrupper. Till exempel startade Flexlinjen i september 2006 (alternativ till färdtjänst) som riktar sig till tre grupper av resenärer: färdtjänstresenärer, de som fyllt 65 år samt de som fått en sjukresa godkänd genom Samtrafik. Flexlinjen får användas av alla åldersgrupper.

För att minska behovet av egen bil har bostadsbolaget Mimer startat en bilpool för hyresgäster i centrala staden. Bilpoolen utnyttjas även av Mimers personal.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

6.2 öka andelen resor som sker med kollektivtrafik, till fots eller med cykel.

Cykelnätet skall utvecklas så att det blir möjligt att nå olika målpunkter i staden. Målpunkter är inte bara områden där många invånare arbetar utan också fritidsanläggningar, strövområden och handelsområden. Även busslinjenätet skall utvecklas. För att bryta trenden med minskat kollektivtrafikresande och försöka få den mer effektiv och attraktiv utvecklas ett system med två typer av stadslinjer; stomlinjer och övriga stadslinjer. Dessutom anges i Översiktsplanen att det är möjligt att inrätta särskilda arbetsplatslinjer mellan vissa bostads- och arbetsområden.

Olika kampanjer och projekt har bedrivits för att öka cyklandet. I Västerås stads Lokala investeringsprogram ingår projektet "Cykla Västerås" med delprojekten Rådgivning och folkbildning, Fordons- och trafikantservice, Infrastruktur med flera. Några konkreta åtgärder under åren 2000-2004 var Cykelambassadörer, Cykla till jobbet kampanj, 15 km nya cykelvägar och 11 nya cykelpassager, fler cykelparkeringar samt bättre drift och underhåll av cykelvägar både sommar- och vintertid.

Västerås är en av flera medverkande städer i projektet Baltic Sea Cycling där målet är att öka städernas attraktivitet och att öka framkomligheten i städerna genom att stimulera cykelåkningen. I Västerås drivs ett delprojekt som handlar om att utveckla möjligheten att cykla med gods och passagerare.

Underhållet av cykelbanorna är en förutsättning för cykeltrafik, särskilt under vintern. Teknik- och idrottsförvaltningen har ett avtal med vinterväghållningsbolag som utför snöröjning och halkbekämpning enligt uppgjord prioriteringsordning. Enligt avtalet har gång- och cykelvägar tillsammans med bussgator och större genomfartsleder högsta prioritet.

Kollektivtrafiken har anpassats för att tilltala fler målgrupper. Till exempel startade Flexlinjen i september 2006 (alternativ till färdtjänst) som riktar sig till tre grupper av resenärer: färdtjänstresenärer, de som fyllt 65 år samt de som fått en sjukresa godkänd genom Samtrafik. Flexlinjen får användas av alla åldergrupper. Ett område som bör ses över är kollektivtrafiken kvällstid. Under lågtrafiken går bussarna var 35:e minut vilket ger en oregelbunden tur-täthet, det upplevs svårt att hålla reda på vid vilken tid bussarna avgår från stationerna.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

6.3 uppmuntra övergången till fordon med låga utsläpp.

En förutsättning för att öka andelen miljöfordon är att det finns flera publika tankstationer med något slags biobränsle. I Västerås produceras biogas genom Växtkraftprojektet. Biogas produceras av förnybara råvaror. Det gör att utsläppen av koldioxid som bidrar till växthuseffekten elimineras. Biogasens egenskaper som bränsle gör också att utsläppen av partiklar, kväveoxider och kolväten blir lägre än med bensin och diesel. Biogasen i Västerås finns tillgänglig för allmänheten vid en publik tankstation. Utöver möjligheten att tanka biogas så finns flera andra tankställen i Västerås med något slags biobränsle, främst Etanol E85.

Ett sätt att uppmuntra övergången till fordon med låga utsläpp är att ge fri parkering på allmänna avgiftsbelagda parkeringsplatser, vilket Västerås stad gör. Västerås stad lämnar inga bidrag till invånare för inköp av miljöfordon.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

6.4 utveckla en integrerad och hållbar plan för framkomlighet i staden.

Idag finns Västerås trafikplan som är en del i översiktsplanen för tätorten. Den är dock inte antagen politiskt utan skall ses som en inriktning för de olika beslut som skall tas. Västerås trafikplan anger hur transportsystemet bör utvecklas för att ett långsiktigt hållbart Västerås skall kunna uppnås. Centrala utgångspunkter är en helhetssyn på bebyggelse och trafikplanering och att alla trafikanters behov av god miljö, tillgänglighet och trafiksäkerhet skall tillgodoses. En antagen plan för hållbarhet finns inte.

Kommunfullmäktige har antagit ett handikappolitiskt program. Det handikappolitiska programmet bygger på FN:s standardregler och har bland annat som syfte att handikappsaspekterna skall tas med i den kommunala processen. Varje nämnd och styrelse skall formulera mål, ambitioner och åtgärdsplaner så att programmet blir genomfört. Teknik- och idrottsnämnden har antagit en handlingsplan för funktionshindrades tillgänglighet, där det bland annat beskrivs hur samrådet ska ske för att funktionshindrades behov och synpunkter skall kunna integreras i stadens trafikplanering. Transportsystemet i Västerås måste bli mer tillgängligt för personer med olika funktionshinder. Det handlar dels om att göra kollektivtrafiken tillgänglig genom åtgärder i fordon, hållplatser och informationssystem, dels genom att göra gatumiljön tillgänglig genom åtgärder som rör bland annat gångytornas jämnhet och lutning, gaturummets möblering med mera.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

6.5 minska transporterens konsekvenser för miljön och folkhälsan.

Detta är en stor utmaning. Transporterna ökar idag inom samtliga trafikslag. Målet är att minska transporterens konsekvenser för såväl miljön som folkhälsan. Arbetet har påbörjats, en kartläggning av transportområdet är på gång där vi skall sammanfatta kunskap, aktiviteter med mera kopplat till transporter för att till exempel se vilka områden vi bör arbeta mer med. Denna kartläggning skall sedan ligga till grund för den fortsatta planeringen inom klimat/transportområdet.

Vi upplever en ökad medvetenhet om klimatpåverkan och trafikproblemen, men ändå fattas beslut som strider mot detta, till exempel fortsätter etableringen av externa köpcentra. Tillväxten bidrar till att alla slags transporter ökar. En viktig uppgift är att medverka i arbetet med att flytta över den väntade trafikökningen från bil till andra trans-

portslag som minskar effekter på såväl miljö som folkhälsan, till exempel till cykel eller kollektivtrafiken.

Det finns en lång tradition av cyklande i Västerås. Cykelvägnätet började byggas ut under 1950-talet. Det finns en medveten strategi att upprätthålla och utveckla cykelvägnätet. Totalt finns cirka 35 mil cykelvägar och ungefär 220 cykeltunnlar och broar. Cyklisterna är separerade från biltrafiken inom cirka två tredjedelar av biltrafikens huvudvägnät. Genom de olika cykelprojekt och kampanjer som har bedrivits och som fortfarande genomförs finns en koppling till folkhälsa.

Ökad befolkning, ökad företagsamhet, förtätning av bebyggelsen, bygga i externa lägen, arbetstillfällen, hastighetsbegränsningar är några nyckelord som visar att det kan uppstå och uppstår motstående intressen när olika beslut skall tas. Politiska avvägningar får göras från fall till fall. De beslut som fattas kan leda till negativa konsekvenser för miljön samt för folkhälsan.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

7 Lokala hälsofrämjande insatser

Vi åtar oss att skydda och främja våra medborgares hälsa och välbefinnande.

Vi kommer därför att arbeta för att:

7.1 höja medvetenheten och riktar åtgärder mot de bredare bestämningsfaktorerna för hälsa som i regel ligger utanför hälsosektorn.

Kommunfullmäktige antog Folkhälsoprogram för Västerås i mars 2003. Programmet är ett långsiktigt övergripande program med helhetsperspektiv på hälsa. Det utgör en värdegrund och har i första hand ett hälsofrämjande perspektiv och inriktar sig mot arenor såsom stadsdelen, arbetsplatsen och skolan. Dessutom ingår avsnitt runt livsstil och levnadsvanor. Folkhälsoprogrammet arbetades fram i en process med medborgarna och olika aktörer i staden under tre års tid. För närvarande fokuseras arbetet på prioriterade områden ur programmet.

Integrationsprogrammet, handikappolitiska programmet, policy för bostadsfrågor och näringslivsfrågor är också strategiska dokument som direkt och indirekt har koppling till den sociala utvecklingen och hälsa. Ett specifikt Barn- och ungdomsprogram för Västerås finns också framtaget och utgår från den av FN antagna barnkonventionen.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bit på väg)

7.2 främja en planering för folkhälsan som skapar verktyg för att bygga och upprätthålla strategiska partnerskap.

Nedanstående partnerskap har koppling till välbefinnande och hälsa.

Partnerskap för hållbar välfärdsutveckling

Partnerskap med tre andra städer kring stadsdelsutveckling. I partnerskapet ingår kommunerna, allmännyttans bostadsbolag, Sveriges kommuner och landsting, Statens folkhälsoinstitut, SABO samt Örebro universitet.

Syftet är att utveckla metoder och kunskaper för ökad samsättning, minskad segregation och ökad delaktighet i bostadsområdet.

Healthy Cities

Västerås ingår i WHO-nätverket Healthy Cities tillsammans med nio andra städer.

Syftet är att verka för en god och jämlik hälsa för alla, genom att bidra till tvärsektorielt lokalt folkhälsoarbete.

Barnkonventionen

Västerås arbetar i partnerskap för att verka för de mänskliga rättigheterna. Syftet är att väva in barnperspektivet i den kommunala planeringsprocessen.

Värna Västerås, brottsförebyggande råd

Genom nära samverkan med polis, boendeföreningar, näringsliv och många andra aktörer verkar nätverket för att skapa en trygg miljö i staden och minska brottsligheten i stadsdelarna. Syftet är att tillsammans med många olika aktörer i stadsdelarna skapa en trygg och trivsamt stad.

Integration

Västerås stad ingår i nätverk för att hämta och sprida kunskap i frågor runt utanförskap.

Syftet är att verka för ett samhälle där alla oavsett bakgrund ges samma möjligheter till ett gott liv.

Folkhälsoråd

Folkhälsorådet är ett nätverk i staden där olika aktörer såsom apoteket, landstinget och föreningslivet ingår. Syftet är att utgöra en arena för erfarenhetsutbyte och stimulans, kompetensutveckling och idéer till nya satsningar och projekt.

Forum Folkhälsa

Västerås ingår i ett kommunnätverk arrangerat av SKL och Statens folkhälsoinstitut.

Branschrådet

Rådet organiseras av Mälardalens högskola. Landsting Västmanland och kommuner i Västmanland och Södermanland ingår. Dessutom finns andra aktörer såsom före-

tagshälsovård och apotek. Syftet är att samverka med utbildning och forskning skall komma till användning i verksamheterna, samt att högskolan skall få kunskap om arbete som pågår i kommunerna inom folkhälsoområdet.

Inom stadens övergripande administration har en ny enhet bildats för välfärds- och arbetsmarknadsfrågor. Enheten har en strategisk inriktning för att förse den politiska styrningen med bra och relevant underlag för beslut rörande bland annat mångfalds- och integrationsfrågor, trygga säkra bostadsområden, demokratiutveckling, arbetsmarknadsfrågor och folkhälsofrågor.

Lägesbedömning: nivå 4 (i mål eller nästan i mål)

7.3 minska ojämlikheten i hälsa och angripa fattigdom, vilket kommer att kräva en regelbunden rapportering om framsteg med att minska klyftorna.

Västerås stad har ett nära samarbete med landstinget och vår lokala högskola. Vi använder enkätundersökningen Liv och hälsa samt Liv och hälsa ung för att följa arbetet. Dessa undersökningar görs av många andra kommuner i mellansverige. Dessutom skrivs en del uppsatser och görs en del studier av högskolan. Nationell statistik från AMS, Integrationverket, SCB används. Dessutom redovisas lokala siffror för försörjningsstöd, ohälsotal samt arbetslöshet. Fattigdomsindex (är ett tal som visar hur många som lever under en definierad nivå) redovisas, antalet hemlösa uppskattas årligen.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

7.4 främja hälsokonsekvensbeskrivningar som ett sätt för alla sektorer att bestämma fokus i sitt arbete för hälsa och livskvalitet.

Det finns i dagsläget inget beslut om att arbeta med hälsokonsekvensbeskrivningar, HKB. Frågan har dock väckts och under hösten har representanter från Västerås deltagit i en utbildning i HKB arrangerad av WHO-nätverket Healthy Cities.

Lägesbedömning: nivå 1 (påbörjat)

7.5 mobilisera stadsplanerare så att de integrerar hälsöhänsyn i sina strategier och planer.

Inom ramen för framtagande av Översiktsplan för tätorten deltog stadens folkhälsostrateg och representanter för nämnderna för sociala frågor, utbildningsfrågor, ungdoms-

frågor, äldrefrågor och kulturfrågor. Härigenom gavs goda möjligheter att väva in folkhälsoperspektivet. Folkhälsostategen ingår också i stadsdelsutvecklingsprojekt och planering av nya bostadsområden. Dessa frågor beaktas mycket tidigt även inom en bolags- och förvaltningsövergripande grupp i det så kallade Strategiska samhällsbyggnadsrådet.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

8 Livskraftig och hållbar lokalekonomi

Vi åtar oss att skapa och säkra en livskraftig lokalekonomi som ger tillgång till arbete utan att skada miljön.

Vi kommer därför att arbeta för att:

8.1 vidta åtgärder som stimulerar och stödjer jobb och nyföretagande lokalt.

Västerås stad har ett program tillsammans med branschorganisationer och den lokala arbetsförmedlingen i ett arbete som har arbetsnamnet "företagsnära". Målsättningen är att på ett snabbt och obyråkratiskt sätt hjälpa små och medelstora företag, bland annat med att hitta lämplig arbetskraft. Västerås stad har det övergripande ansvaret att ge god service till alla medborgare. En ny analys av stadens samhällsansvar och uppdrag kommer att genomföras under 2007.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

8.2 samarbeta med lokala företag för att främja och genomföra god företagsned.

Som tidigare beskrivits finns ett bra samarbetsklimat mellan olika branscher och staden. Ett aktivt samarbete finns med restaurangbranschen för att främja en bra alkohol och droggkultur på "krogen".

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

8.3 utveckla och förverkliga hållbarhetsprinciper för företagslokaliseringar.

Vid alla etableringar av företag görs en miljöprovning innan tillstånd ges, vidare analyseras och diskuteras eventuella miljöstörningar avseende trafik, buller, utsläpp, säkerhetsrisker med mera. Staden har inte arbetat med särskilda hållbarhetsprinciper för företagslokaliseringar.

Lägesbedömning: nivå 1 (påbörjat)

8.4 *uppmuntra marknader för högkvalitativa lokala och regionala produkter.*

Det finns en uttalad ambition att använda lokala, närproducerade produkter inom stadens egna verksamhetsområden. Andelen ekologiska, miljömärkta produkter skall öka inom till exempel skolmatsproduktionen, den mat som produceras för äldre vid servicehus och liknande skall ha en tydlig näringsdeklaration. En lokal marknad bestående av lokala produkter har etablerats, den så kallade "bondens marknad" där lokala producenter av kött, fisk och grönsaker möter sina kunder direkt utan mellanhänder.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

8.5 *främja hållbar lokalturism.*

Satsning på närturism, som också kan attrahera externa besökare sker på olika sätt. Staden har goda förutsättningar för både marint och kulturellt inriktad närturism. Som exempel kan nämnas Anundshögs historiska miljö, med gravsättningar som är unika, ett rikt utbud av möjligheter för bad, fiske och båtliv på Mälaren, Svartåns dalgång och Asköviken med många möjligheter till ornitologiska utflykter, kanoting och sportfiske med mera.

Tillsammans med Svenska Cykelsällskapet har Västerås stad iordningsställt en regional cykelled omfattande 60 mil fördelad på 130 olika vägavsnitt. Tanken är att länka samman en stor tätort med den omgivande landsbygden och alla skall ha nära till leden oavsett var man bor. Leden skall fungera för träning, motion och fritid och turism.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

9 Jämlikhet och social rättvisa

Vi åtar oss att skapa stödjande samhällen för alla.

Vi kommer därför att arbeta för att:

9.1 *utveckla och genomföra program för att förhindra och bekämpa fattigdom.*

I folkhälsoprogram för Västerås anges ekonomisk välfärd som en viktig förutsättning för en god hälsa. Västerås stad genomför kartläggningar och tar fram statistik för att följa utvecklingen på området. Antalet hemlösa redovisas liksom antalet personer som erhåller försörjningsstöd och antalet barn som lever i familjer under viss ekonomisk standard. I arbetet med hemlösa finns det en övergripande strategi och en handlingsplan där det också framgår hur

samverkan med föreningar, organisationer och andra ideella krafter kan stödjas. Utbildning är en viktig faktor för att kunna få ett arbete och egen inkomst. I samverkan med landstinget genomförs en enkätundersökning som redovisar livsstil och levnadsvillkor. I denna ingår också frågeställningar som gäller huruvida man har någon form av ekonomisk buffert för att klara en oförutsägbart utgift.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

9.2 *säkra en rättvis tillgång till offentlig service, utbildning, vidareutbildning, arbetstillfällen, information och kulturell verksamhet.*

Tillgången på information är mycket omfattande. På olika sätt görs försök att göra den begriplig och tillgänglig för olika målgrupper. I samband med olika projekt är det viktigt att informera och bjuda in till dialog. Media är också en part i detta arbete. Från stadens sida är det viktigt att vara öppen och berätta om hur arbetet fortskrider. I dag sker detta dels genom möten och utställningar, brev till berörda hushåll, information på hemsidan, i gratistidningen Västerås tidning, pressmeddelanden och Stadsperspektiv (stadens interna personaltidning).

Västerås stad och Länsstyrelsen ger ut ett nyhetsbrev med samhällsinformation på två språk, arabiska och sorani. Det är ett företag i Västerås som med hjälp av fondmedel producerar nyhetsbrevet. På nätet finns nyhetsbrevet dessutom på svenska. Ambitionen är att i framtiden också ge ut det på lätt svenska.

Västerås stad prövar olika kanaler för att få ut information till medborgarna. Beträffande energi och renhållning ges regelbunden information till alla hushåll.

Västerås stads hemsida är under bearbetning. Det är en brist att så lite information i dag finns på främmande språk eller lätt svenska. Dessutom finns det behov att anpassa texten efter olika målgrupper. Informationen skall också vara lätt att hitta. I processen att utarbeta 24-timmarsmyndigheten har västeråsarna bjudits in att delta.

Stadshuset är en plats där medborgarna har möjlighet att möta politiker och tjänstemän. En ny entré med tillhörande mötesplats planeras till våren 2007. Här ska västeråsarna erbjudas samhällsinformation i form av utställningar, datorer, broschyrer och direkt kontakt med olika aktörer.

Det är en ambition att en stor del av kulturutbudet ska riktas mot barn och ungdomar och att det geografiskt delvis ska förläggas till stadsdelarna. Här är skolan och fritidsverksamheten viktiga för att nå olika grupper i samhället.

IDA-projektet som står för inkludering, dialog och aktivitet, syftar till att göra skolor i segregerade områden mer attraktiva, höja elevernas studieresultat, stödja föräldraskapet och öka möjligheterna till nya vägar in på arbetsmarknaden för invandrare. Det är en satsning på utsatta stadsdelar med skolan och förskolan i fokus.

Jobbpunkt Väst är en satsning med coaching och inslag av kompetensutveckling och friskvård. Projektet drivs av Västerås stad och det kommunala bostadsbolaget Mimer med hjälp av EU-medel. Det är endast riktiga anställningar som räknas, inte praktikjobb.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

9.3 främja social sammanhållning och jämställdhet.

Viktiga arenor för att främja social sammanhållning är stadsdelen och skolan. För närvarande pågår flera stadsdelsprojekt där man verkar för att ta tillvara engagemang och skapa delaktighet i närområdet. Skolan har en viktig funktion som institution för omsorg och lärande, men också som en samlingsplats för boende, näringsliv och föreningar. Det pågår också ett aktivt arbete för att tillgodose olika behov av mötesplatser. Familjecentrum är en mötesplats i stadsdelen för barnfamiljer och människor i olika åldrar. Alla arbetsplatser i Sverige har som krav att utarbeta en jämställdhetsplan. För att denna skall få genomslag krävs ett aktivt arbete och uppföljning. Detsamma gäller förskolor och skolor.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

9.4 förbättra trygghet och säkerhet i lokalsamhället.

Västerås brottsförebyggande råd, Värna Västerås, är ett nätverk där staden och polisen har ett nära samarbete. I rådet ingår 38 medlemmar. Kommunstyrelsens ordförande sitter också som ordförande i rådet. Arbetet drivs från stadsledningskontoret av dess koordinator. Totalt samverkar 120 aktörer från företag, föreningar och organisationer. Syftet är att tillsammans arbeta för trygghet och trivsel och härigenom motverka brott och skadegörelse. Det lokala arbetet från boende i så kallad Grannsamverkan i stadsdelen utgör en viktig hörnsten. För att utveckla arbetet sker utbyte och samverkan med flera andra städer. Utbildning i konceptet "Trygghetsvandringar" har bidragit till att detta är på väg att genomföras i Västerås. I samband med en konferens genomfördes en kartläggning av utemiljön i flera stadsdelar. Ett stort antal platser fotograferades och finns beskrivna ur trygghets- och brottsperspektiv. En kartläggning av

belysning i staden har genomförts. Detta är ytterligare en pusselbit i arbetet att skapa en trygg och säker miljö. För närvarande finns åtta lokala brottsförebyggande råd.

Ett arbete där man med hjälp av GIS, geografiskt informationssystem, ett verktyg som kan bidra till att tydliggöra var brott begås och hur dessa kan kopplas till andra indikatorer i samhället har påbörjats. Detta arbete sker i nära samarbete med polisen lokalt och flera parter nationellt.

Landstinget Västmanland och Västerås stad driver och finansierar gemensamt den så kallade Risklinjen. Det är ett telefonnummer som man kan ringa dygnet runt då man upptäcker akuta faror eller risker i närmiljön. Syftet är att ta tillvara medborgarnas engagemang för en trygg och säker miljö. Det gäller såväl brunnslock som inte ligger på plats, hål i gatan, trasiga gungor som spärrade nödutgångar.

Det finns en övergripande strategi för hur staden tillsammans med andra aktörer skall arbeta förebyggande och undvika att olyckor inträffar. Det finns också en krisledningsplan där det beskrivs hur man skall gå tillväga då en olycka har inträffat och det uppstått störningar av viktiga samhällsfunktioner. Varje år genomförs övningar med strategiska personer för att skapa rutiner och goda förutsättningar att möta de händelser som kan inträffa. Det gäller såväl olyckor där människor är direkt drabbade som olyckor med miljöhot av olika slag.

Lägesbedömning: nivå 3 (kommit en bra bit på väg)

9.5 säkra goda och socialt integrerade boende- och levnadsvillkor.

Västerås är en segregerad stad beträffande boende och skolor. Det är därför prioriterat i stadens politik att aktivt arbeta för att motverka segregation och utanförskap. Stadens bostadsbolag använder sig av en särskild bostadsfördelningspolicy.

Översiktsplan för tätorten, Folkhälsoprogrammet, Miljöprogrammet, Handikappolitiska programmet, Integrationsprogrammet är några av de övergripande styrdokument som finns framtagna i Västerås och på olika sätt berör levnadsvillkor och boende.

Stadens bostadsförsörjningsprogram redovisas geografiskt på kartor, GIS, och kan då samköras med sociala dimensioner såsom försörjningsstöd eller utbildningsnivå. Det är viktigt att tillgodose invånarnas behov av bostäder. Antalet bostäder, storleken på dessa, geografiska läget och hyreskostnad är viktiga aspekter som måste beaktas för att täcka behoven. I stadens folkhälsoprogram liksom

i översiktsplan för tätorten framhålls vikten av att blanda bostäder, arbetsplatser och olika former av verksamheter. Härigenom skapas möjligheter att skapa trygghet genom att det alltid finns människor som rör sig i området.

Ett mål för att motverka segregation är att blanda olika upplåtelseformer. Bra kollektivtrafik är en annan viktig faktor för att göra bostadsområdet tillgängligt för alla.

Bostadsbolagen är viktiga samarbetspartners då det gäller att utforma en god boendemiljö.

Skolan har en viktig roll i stadsdelen och kan vara en samlingsplats. Begreppet "Skolan mitt i byn" står för skolan som samlingspunkt och erbjuder lokaler och verksamheter även efter skoltid.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

10 Lokalt till globalt

Vi åtar oss att ta vårt ansvar för fred, rättvisa, jämlikhet, hållbar utveckling och klimatskydd.

Vi kommer därför att arbeta för att:

10.1 utveckla och tillämpa ett strategiskt och integrerat arbetsätt för att begränsa klimatförändringen, och verka för hållbar utsläppsnivå av växthusgaser.

I översiktsplanen för Västerås tätort redovisas strategier för hur Västerås ska utvecklas i en hållbar riktning och på ett integrerat sätt. I planen redovisas strategier för ekonomisk, ekologisk, social samt kulturell hållbarhet. Västerås är en del i Mälardalsregionen. Samverkan och framtagande av strategier kan och bör ske utifrån såväl ett lokalt som regionalt perspektiv. Ett arbete har påbörjats med att ta fram en långsiktig vision för Västerås de kommande åren.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

10.2 låta politiken för klimatskydd genomsyra vår politik inom sådana områden som energi, transport, upphandling avfall, jord och skogsbruk.

I Västerås stads miljöprogram lyfts klimatfrågan som ett av de områden som framöver skall prioriteras. En energiplan är under framtagande och beslut om antagande kommer att ske under våren 2007. År 2004 togs en trafikplan fram som skall ligga till grund för stadens inriktning inom detta område. En nyligen framtagen kartläggning inom trafikområdet kan ge en grund för en eventuell reviderad och handlingsinriktad trafikplan.

I projektet Växtkraft produceras biogas genom att biologiskt avfall blandas med vall. Härigenom skapas ett slutet kretslopp mellan stad och land.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

10.3 höja medvetenheten om orsakerna till och de sannolika konsekvenserna av klimatförändringen, och integrera förebyggande åtgärder i vår politik vad gäller klimatförändring.

Aktiviteter pågår och det planeras för ytterligare aktiviteter med bäring på klimatområdet. Klimatfrågan ligger högt på den politiska dagordningen. Framför allt har växthusgasen koldioxid varit i fokus. Andra växthusgaser har för närvarande inte prioriterats. Ingen samlad klimatstrategi finns för närvarande för Västerås stad.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

10.4 minska vår inverkan på den globala miljön och främja principen om miljö rättvisa.

I miljöpolicy för Västerås stad står som punkt nummer ett att Västerås stad skall hushålla med jordens resurser och samverka med andra för ett långsiktigt hållbart samhälle i samklang med naturens bärkraft och kretslopp. Staden ska väga in miljöhänsyn i stadens beslutsprocesser och miljöanpassa stadens samtliga verksamhetsområden.

Vid upphandling av varor och tjänster skall Västerås stad fungera som en pådrivande kraft i arbetet för ett hållbart samhälle. Västerås stad har möjlighet att ta miljöhänsyn samt lägga miljö rättvisasppekter vid sin upphandling av varor och tjänster. Västerås stads upphandlingspolicy är under omarbetning och en upphandlingsstrategi har anställts från och med februari 2007 för att utveckla upphandlingen. Upphandlingspolicyn och handlingsplanen för upphandling beräknas att behandlas politiskt under maj månad. Till policyn ska även nya riktlinjer utformas.

Fairtrade city är ett sätt för kommuner att aktivt arbeta med mänskliga rättigheter i sina upphandlingar och även samarbeta med representanter från andra delar av samhället kring etisk konsumtion.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

10.5 stärka det internationella samarbetet mellan städer och samhällen och utveckla lokala lösningar på globala problem i partnerskap mellan kommuner, lokalsamhällen och berörda intressenter.

Förvaltningar och bolag i Västerås stad har inom ramen för sin verksamhet olika utbyten med andra länder, företrädesvis inom Europa. Ett exempel på ett större projekt är cykelprojektet Baltic Sea Cycling.

Västerås stad arbetar sedan många år tillbaka med de internationella frågorna utifrån en av kommunstyrelsen antagen "Internationell policy för Västerås stad", senast reviderad 1 september 2005. Den sammanfattande visionen för det internationella arbetet är följande: "Västerås stad verkar genom sitt internationella arbete för fred, demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. Vägledande för kommunen är utvecklingen mot ett hållbart samhälle samt ett utvidgat lärande och större förståelse genom möten med andra kulturer. Västerås stad bidrar genom sitt internationella arbete även till en utveckling av näringslivet i kommunen."

I syfte att verkställa policyn antas årligen handlingsplaner som redovisar de olika verksamheternas pågående och planerade aktiviteter. Den nu gällande handlingsplanen lägger särskild fokus på regional utveckling och frågor som rör sysselsättning, välfärd och hållbar utveckling, IT samt utbildning. Särskilda politiska aktiviteter kommer att genomföras under 2007. Västerås stad arbetar med de internationella frågorna på tre nivåer: regional, läns- och lokal nivå.

Västerås stad har vänorter i Norden, Tyskland och Bosnien-Hercegovina som upprätthålls och utvecklas kontinuerligt. Staden deltar också genom sina verksamheter i ett antal Europeiska nätverk.

Staden har som ambition att delta i EU-finansierade projekt. För närvarande pågår eller har nyligen avslutats ett antal projekt finansierade av exempelvis EU:s ramprogram för forskning, Interreg III B, Equal, Life och Kultur 2000. På utbildningssidan har särskilda resurser inneburit att staden tillhör några av de ledande kommunerna i Sverige när det gäller att få EU-finansiering till utbildningsprojekt.

Lägesbedömning: nivå 2 (kommit en bit på väg)

VÄSTERÅS

STOCKHOLM

SVERIGE

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad
Stadshuset
721 87 Västerås
Telefon 021-39 00 00

www.vasteras.se